

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни «Теорія організації»
для здобуття третього освітньо-наукового рівня вищої освіти Харківський
національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин –
самостійна робота.

Викладач курсу – Смігунова Олена Вікторівна, к.е.н., доцент кафедри організації
виробництва, бізнесу та менеджменту (<http://khntusg.com.ua/staff/smigunova-olena-viktorivna/>)

ОПИС КУРСУ

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).
Теорія організації як дисципліна необхідна для забезпечення якості спеціальної теоретичної
підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент». Структуру та зміст
курсу побудовано на основі узагальнення реальної практики створення нових ефективних
форм організації. Опановуючи курс, здобувач вищої освіти має освоїти наукові підходи до
управління, усвідомити сутність організаційних процесів, вивчити принципи і
закономірності формування та функціонування організацій. По завершенні вивчення курсу
здобувач вищої освіти має: розуміти, що в умовах існування різноманітних форм власності,
стрімкого розвитку науки і техніки, поширення нових інформаційних технологій і засобів
комунікації, активізації підприємницької діяльності, необхідності постійної модифікації і
вдосконалення товарів і послуг, якісних змін функцій і методів державного регулювання
економіки перехід до нових ефективних форм організації стає головним способом виживання
в конкурентній боротьбі.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- сутність поняття «організація»;
- закони організації;
- принципи організації;
- етапи розвитку організації;
- організаційні теорії та моделі організацій;
- класифікацію організаційних систем;
- основні види соціальних організацій;
- внутрішнє та зовнішнє середовище організації;
- методологію проектування організаційних форм управління;
- управлінську інформацію;
- зміст понять «культура» і «організаційна культура»;
- моделі організаційної культури;
- поняття ефективності організаційної системи;
- основні підходи до визначення поняття ефективності організації;
- чинники ефективності організації.

вміти:

- використовувати методологічні та методичні прийоми вивчення
ефективності діяльності й проектування організацій;
- досліджувати й характеризувати різні види організацій, визначаючи їх переваги
й недоліки;
- здійснювати порівняльний аналіз і формування різних типів організаційних
структур;
- визначати чинники формування іміджу й культури організації;
- розробляти заходи з трансформації, як організації у цілому, так і її складових

з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладення дисципліни «Теорія організації» є формування у майбутніх фахівців систематизованого комплексу знань і навичок потрібних для розвитку сучасного організаторського мислення та уміння практичної реалізації організаційних законів, принципів і правил. Дає змогу бачити і аналізувати з погляду реалізації організаційних відносин першопричини успіхів і невдач, раціонально комбінувати для досягнення певної мети різноманітні елементи в цілісні утворення.

Завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання курсу, є надання здобувачам вищої освіти наступних можливостей з:

- забезпечення знаннями про теорію та практику функціонування організацій у мінливих умовах сучасного ринкового соціально-економічного середовища, про регулювання процесів, які в них відбуваються у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем;
- вивчення основних організаційних теорій; вивчення теоретико-методологічних засад створення й функціонування організацій;
- засвоєння основних методичних підходів аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища організацій;
- набуття вмінь побудови організаційних структур організацій різних типів;
- набуття навичок створення іміджу й культури організацій.

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері менеджменту, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики в сфері аналізу та управління розвитком соціально-економічних систем.

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, філософського тлумачення, економічного обґрунтування отриманих результатів та розуміння сутності досліджуваних соціально-економічних явищ в процесі розвитку соціально-економічних систем.

Здатність бути критичним та самокритичним. Критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі дослідження проблем менеджменту соціально-економічних систем, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей з питань менеджменту на високому фаховому рівні, що створюють нові знання, з використанням прогресивних методів наукового пошуку.

Здатність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем у галузі управління та адміністрування, управління розвитком, обґрунтування архітектури механізмів управління та функціонування соціально-економічних систем.

Програмні результати навчання. В результаті вивчення курсу здобувачі мають отримати:

Знання та розуміння змісту та функцій науки як соціального інституту; загальних закономірностей розвитку науки, структури та рівнів наукового пізнання; динаміки науково-технічного розвитку в широкому соціокультурному контексті; специфіки об'єкту і предмету соціально-гуманітарного пізнання; філософсько-методологічних програм та принципів; «людиновимірних» аспектів науки як соціального та когнітивного феномену..

Спроможність використовувати статистичні методи аналізу для встановлення структурно-динамічних тенденцій та закономірностей розвитку соціально-економічних систем. Навички проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів при дослідженні процесів та явищ у соціально-економічних системах.

Структура курсу:

Тема 1. Теорія організації в системі наук. Сутність, роль та місце теорії організації в системі наукових знань. Основні цілі, завдання і функції теорії організації на сучасному етапі розвитку соціально-економічних відносин. Категорійний апарат теорії організації. Закони теорії організації. Загальні закони організації. Часткові закони організації. Специфічні закони організації. Принципи теорії організації

Тема 2. Основні теорії та моделі організації. Еволюційний розвиток теорії організації. Класична та бюрократична теорії. Теорії організаційної поведінки. Теорія організаційного потенціалу та теорія інститутів. Ресурсна та еволюційна теорії організації. Сучасна організаційна парадигма. Основні моделі теорії організації.

Тема 3. Характеристика та типологія сучасних організацій. Сутність поняття «організація». Роль і генезис поняття організації. Класифікація сучасних організацій. Соціальна організація: природа, цілі та види.

Тема 4. Організація як система. Формування системних уявлень в теорії організації. Сутність системного підходу. Організація як відкрита соціальна система. Внутрішнє середовище організації. Синергія як мета взаємозв'язку внутрішніх факторів. Чинники зовнішнього середовища організації.

Тема 5. Динамічні процеси організації. Сутність та особливості організаційної діяльності. Організаційний процес: поняття, типологія та результати. Сутність та основні концепції життєвого циклу розвитку організації. Характеристика стадій життєвого циклу сучасної організації.

Тема 6. Організаційні комунікації. Сутність, види та властивості інформації. Зміст, значення та функції комунікацій в організаціях. Сутність та елементи комунікаційного процесу. Основні моделі та типи організаційних комунікацій. Напрями вдосконалення комунікаційного процесу.

Тема 7. Структура організації. Специфіка структурного підходу до організації та сутність організаційної структури. Функції, фактори формування та вимоги до організаційних структур. Характеристика механістичного та органічного підходів до формування організаційних структур. Типологія структур у сучасних організаціях.

Тема 8. Організаційна культура. Сутність, значення та завдання організаційної культури. Основні моделі та типи культури організації. Імідж та репутація як особливі ресурси організації. Методи підтримки організаційної культури.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

для заліку – модуль 1 – 50 % семестрової оцінки; модуль 2 – 50% семестрової оцінки;

для іспиту – модуль 1 – 30 % семестрової оцінки; модуль 2 – 30% семестрової оцінки;

іспит – 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>